

Advies over tegemoetkoming oud sporters gymnsport

Van: Adviescommissie integriteit en ethiek

30-08-2021

Geacht bestuur,

Onderstaand treft u het advies van de adviescommissie integriteit en ethiek op uw vragen over een specifieke aanbeveling uit het rapport "Ongelijke leggers". De commissie is onder andere gevraagd of er een (financiële regeling) moet komen voor de groep van ex-turnsters die in 'Ongelijke Leggers' wordt beschreven.

'De commissie heeft deze keer voor een enigszins afwijkende aanpak gekozen en besloten het advies uit twee (inhoudelijk gelijke) delen te laten bestaan, mede met het oog op de ex-turnsters over en voor wie wij óók schrijven:

- het eerste deel vat onze opvattingen en suggesties samen in de vorm van een verhaal, opdat onze redenering zo duidelijk mogelijk is voor iedereen die daar kennis van wil nemen, de ex-turnsters zeker
- het tweede deel bevat onze specifieke en toegespitste antwoorden op de vragen die NOC*NSF aan ons heeft gesteld

De adviescommissie hoopt dat zij op deze wijze een helder advies heeft kunnen uitbrengen.

Deel 1: Samenvatting advies aan bestuur NOC*NSF

'Heel Nederland heeft voor ons geklapt. Toen we beschadigd raakten, keek iedereen weg, de Bond zeker'.

'We stonden als jonge kinderen in de turnhal, maar er was niemand die voor ons zorgde. En eigenlijk is dat nog steeds zo'.

'We dachten dat we gered zouden worden.'

De adviescommissie integriteit en ethiek van NOCNSF heeft alles gelezen, te beginnen bij het rapport 'Ongelijke Leggers', andere publicaties en interviews gezien, en toch is een gesprek met ex-turnsters die jarenlang in een zeer onveilig klimaat hebben moeten sporten van een intensiteit die geen enkel document met zich mee kan brengen.

De commissie was er niet op uit om hun verhaal opnieuw te horen -ze hebben het al zo vaak moeten vertellen-, maar wel om te horen hoe wij, hoe de sportwereld, en met name KNGU, NOCNSF en het ministerie van VWS, nu kunnen handelen om hen tegemoet te komen en volledig te begrijpen wat er is gebeurd, hoe zij van vrolijke jonge kinderen met sportieve ambities slachtoffer zijn geworden van systematische intimidatie en vormen geestelijke en fysieke mishandeling.

Wij spraken met vrouwen die hun voor ons onzichtbare littekens dragen, zelf moesten zien op te krabbelen, maar de moed en de kracht toonden en tonen om hun leven opnieuw in te richten, de misstanden die ze hebben ervaren met grote vasthoudendheid aan de orde te stellen, en uit een sterk gevoel voor rechtvaardigheid lotgenoten te helpen.

De commissie is gevraagd of er een (financiële) regeling moet komen voor de groep van ex-turnsters die in 'Ongelijke Leggers' wordt beschreven. Voor ons is dat antwoord volmondig 'ja'. Wellicht geïnspireerd door buitenlandse successen en de blijkbaar daar gehanteerde trainingmethoden, heeft men die methoden gekopieerd en hier toegepast. Zonder zich rekenschap te geven over wat dat zou betekenen voor de (geestelijke) gezondheid van de jonge sporters. Het behalen van

sportsuccessen werd zo belangrijker dan de sporter zelf. Daardoor heeft men hen in de kou laten staan. De ex-turnsters zijn niet met een enkele fout geconfronteerd maar met een systeem dat in zichzelf fout was, gedurende een hele lange periode. Met een cultuur die giftig was, waarin zij niet in het centrum van aandacht en zorg stonden, maar onpersoonlijke instrumenten werden in de handen van dominante trainers. Er is, zo ervaren de ex-turnsters, langdurig sprake geweest van intimidatie, isolatie, uitsluiting, manipulatie, machtsmisbruik. Ze werden geïsoleerd en genegeerd.

Jonge meisjes werden urenlang in een donkere kleedkamer opgesloten, bij wijze van straf. Het is zonder meer wreed.

In feite werden ze van hun individualiteit, hun persoonlijkheid-in-ontwikkeling beroofd. En juist de turnwereld is een omgeving met extra risico's: hele jonge meisjes worden aan het handelen van volwassen trainers overgelaten in een over het algemeen strikte hiërarchie. Ze hadden niets te zeggen, mochten niets zeggen en dachten dat het allemaal aan hen lag.

Sport hoort veilig te zijn, en met plezier te worden beoefend, zeker ook wanneer er met toptalenten en grote ambities wordt gewerkt. Er behoort hier geen tegenstelling te zijn. Ook tot het uiterste gaan kan en moet gepaard gaan met zorg, aandacht en begrip. En zeker jonge kinderen mogen spelen en speels zijn.

Wat er is gebeurd, en wat tot op de dag van vandaag doorwerkt, heeft niets met sport te maken, niets met topsport.

Het gaat hier niet om oordelen met de kennis van nu. Hoewel trainingsmethoden altijd zullen evolueren en die van destijds nu zijn afgezworen en er eindelijk eisen gesteld gaan worden -analoog aan zoveel andere sectoren in de samenleving waar met kinderen wordt gewerkt- aan de kwaliteiten en bevoegdheden van trainers, is weinig van wat er is gebeurd te verdedigen met 'zo ging het toen nu eenmaal'. Het is nooit verdedigbaar kinderen en jonge vrouwen te behandelen zoals ze zijn behandeld.

Wat is dan nu het antwoord?

Erkenning en genoegdoening zijn de sleutelwoorden. Een regeling zoals wij die adviseren is dan ook nooit het enige antwoord: er is een brede aanpak nodig, die zowel individueel als collectief van aard is (zie ook 'Ongelijke Leggers'). De groep ex-turnsters heeft een onderling vergelijkbare geschiedenis, maar de gevolgen zijn individueel en heel verschillend per persoon. Trauma's worden zeer verschillend verwerkt en dat dient uitgangspunt te zijn bij hulp en nazorg.

De relatief oudere sporters hebben heel lang, tot aan de dag van vandaag, zelf moeten worstelen met wat hen is overkomen. De begeleiding die nu wordt ontworpen kan hen niet meer helpen; ze zijn in een andere fase.

Excuses zijn belangrijk. Excuses op individueel niveau. Er zijn excuses gemaakt, *'maar wij ervaren die niet als werkelijke excuses'*, zegt een aantal van hen. *'Waar bieden jullie eigenlijk excuses voor aan?'*, vragen zij, en ze verwijzen naar de intimidatie, isolatie, uitsluiting, manipulatie en machtsmisbruik waar we het hier al eerder over hadden.

Wij roepen op ruimhartig, begripvol, vanuit empathie en compassie te handelen.

Een financiële regeling is voor ons op zijn plaats. (Aanpak en voorwaarden worden in het tweede deel van dit advies uitgewerkt).

Voor ons is een financiële regeling een handreiking, een duidelijke erkenning van wat de ex-turnsters is aangedaan, van fouten die zijn gemaakt en vooral van een fout systeem in zichzelf, een uitdrukking van de verantwoordelijkheid die de sportwereld neemt, een manier om de sporters te helpen vooruit te komen.

Omdat het hier om een handreiking en erkenning gaat, dient de regeling collectief te zijn. Wij willen juist bij deze regeling geen onderscheid aanbrengen. Er is geen hiërarchie in leed, geen manier om te zeggen dat wat de een is overkomen minder erg is dan de ander.

Wij willen dat de sportwereld iedereen op hetzelfde moment in de ogen kijkt en voor iedereen hetzelfde gebaar maakt. Iedereen is 'in this together'.

Belangrijk om te zeggen dat een regeling geen schadevergoeding is: een schadevergoeding is juist puur individueel van aard, en komt samen met procedures, bewijzen, lange termijnen, rechtszaken soms, met onzekere uitkomst. Die mogelijkheid blijft vanzelfsprekend gewoon bestaan.

Voor de hoogte van het bedrag sluiten wij aan bij wat ook 'Ongelijke Leggers' suggereert: de gezamenlijke regeling voor de meisjes van de Goede Herder, die een zekere norm heeft opgeleverd.

De groep meisjes en vrouwen voor wie de regeling zou moeten gelden is in onze ogen duidelijk. Het zijn topsporters, die intensief trinden, op een beperkt aantal locaties en met een aantal trainers en die voor Nederland uitkwamen op Europese en internationale toernooien. Dat moet genoeg zijn. Wij vinden het onwenselijk dat er nadere eisen worden gesteld of dat bewijzen moeten worden geleverd. De criteria zijn duidelijk genoeg.

Daarnaast willen we snelheid (bij de uitvoering van de regeling) en professionaliteit: een onafhankelijke organisatie of instelling met ervaring (bijvoorbeeld Slachtofferhulp Nederland) moet de regeling uitvoeren. Er moet ruimte zijn voor meisjes en vrouwen die nog niet naar voren zijn gekomen of die enkeling die wellicht net buiten de criteria valt; ruimhartigheid is op z'n plaats.

Sommige ex-turnsters willen hun verhaal doen, tegenover iemand die echt naar hen luistert, en daarna zelf beslissen wat ze met hun verhaal doen. Voor zichzelf houden, publiceren, met lotgenoten delen. Ook hier kan Slachtofferhulp een rol spelen.

Bij excuses, een regeling, of het eigen verhaal vertellen houdt het niet op. Veel ex-turnsters hebben op individueel niveau hulp nodig bij het op orde krijgen van hun leven, het vinden van werk, andere manieren zich te ontplooiën. Ook hier ligt een ruime verantwoordelijkheid bij de wereld van de sport: zij moeten alsnog dezelfde kansen krijgen op een normaal en gelukkig leven die hun leeftijdsgenoten ook hebben gehad.

Ook hier is de aanpak individueel. Belangrijk is dat de ex-turnsters direct en professioneel worden geholpen (aan één loket, door één case-manager, werd als voorbeeld genoemd), zodat ze niet steeds opnieuw hoeven uit te leggen wie ze zijn en wat hen is overkomen en van het kastje naar de muur worden gestuurd.

'Er is nu niemand die voor ons zorgt. We willen graag dat iemand zegt: -kom, ik ga dat voor je regelen'. Pro-actief.

En natuurlijk willen de ex-sporters – en wij met hen- dat de turnwereld, de sportwereld als geheel, veiliger wordt. Dit heftige schandaal dat de Nederlandse sportwereld heeft geraakt is -voor zover wij dat nu kunnen waarnemen- wel de shock to the system die tot een ander denken, andere maatregelen, een andere cultuur kan leiden. Er is al veel in gang gezet bij KNGU zowel als elders in de sport.

Voor de ex-turnsters geldt dat wat er in hun verleden is gebeurd niet kan en mag worden uitgepoetst. Wij hopen wel dat de voorstellen die wij hier doen hen zullen helpen niet langer vooral met het verleden bezig te moeten zijn, maar juist met de toekomst.

Deel 2: Advies van adviescommissie integriteit en ethiek aan bestuur NOC*NSF

Het bestuur van NOC*NSF heeft de adviescommissie integriteit en ethiek gevraagd te adviseren over een specifieke aanbeveling uit het rapport "Ongelijke leggers" naar grensoverschrijdend gedrag in de gymnsport (hierna ook enkel aangeduid met 'het rapport'). Het betreft de volgende gerichte aanbeveling over recht en zorg voor oud sporters:

b. Schade

*Slachtoffers die zich met name bevinden onder de groep oud-sporters die deelnamen aan de hoogste (inter)nationale competities en langdurig onderworpen zijn geweest aan een situatie van (meer dan) dertig trainingsuren per week ondervonden en ondervinden volgens de literatuur, experts en gymnsporters zelf, schade van wat zij in de gymnsport hebben meegemaakt. Het is ons bekend dat NOC*NSF bij eerdere onderzoeken naar ongewenst gedrag geen schadevergoeding heeft toegekend. Er is minimaal een tegemoetkoming op zijn plaats als erkenning van het leed dat is aangedaan. Naar analogie van bijvoorbeeld het onderzoek naar de meisjes van de Goede Herder (een private instelling). De sportorganisatie(s) zijn niet toegerust op, en hebben geen kennis en ervaring met, de verdeling van gelden. Het is verstandig dit in te richten bij een instelling die daartoe nadere criteria kan opstellen en kennis en ervaring heeft met het verdelen van gelden.*

Over deze aanbeveling heeft het bestuur van NOC*NSF verscheidene vragen gesteld. Onderstaand treft u per vraag het advies van de adviescommissie integriteit en ethiek. Om tot een goed advies te komen hebben de voorzitter en de secretaris van de adviescommissie met de volgende instanties en personen gesproken:

- Verinorm: Marjan Olfers en Anton van Wijk
- Mevrouw Karin de Bruin, Judith Upmeijer en Frans de Laat: allen betrokken bij de opzet van het groepsaanbod voor oud-turnsters en de werkgroep No Go, sportpsychologen tegen grensoverschrijdend gedrag in de sport.
- Slachtofferhulp Nederland, directeur Rosa Jansen en Christina Woudhuizen
- Een aantal slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag in de gymnsport onder begeleiding van Perspectief Herstelbemiddeling

De kennis uit deze gesprekken is gedeeld met de overige leden uit de adviescommissie in diverse overleggen waar ook dit advies is ontwikkeld. Ook heeft de secretaris nog contact gehad met het Schadefonds Geweldmisdrijven.

De adviescommissie wil in het bijzonder de slachtoffers bedanken die ons te woord hebben gestaan. Niet alleen voor hun moed en inzet om grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar te maken, maar ook voor de concrete adviezen die ze de adviescommissie mee hebben kunnen geven t.a.v. de regeling.

1. Is een financiële tegemoetkoming gerechtvaardigd aan slachtoffers van ernstig grensoverschrijdend gedrag binnen de groep oud-sporters in het turnen die deelnamen aan de hoogste (inter)nationale competities en langdurig onderworpen zijn geweest aan een situatie van (meer dan) dertig trainingsuren per week?

Er is sprake van grote aantallen 'aangiffen' over grensoverschrijdend gedrag in de gymnsport bij het ISR. Daarnaast laat het rapport de omvang, de ernst en het systemische karakter van het grensoverschrijdend gedrag in de gymnsport zien. De gymnsport op topniveau was bij uitstek een situatie waarbij grenzen gemakkelijk konden worden overschreden. Harde trainingsmethoden uit de gymnsport in het buitenland werden gekopieerd om de successen die daar werden behaald te bereiken. Er was een enorme druk om te presteren. Daarnaast is de gymnsport een esthetische sport, met nadruk op lichaamsvormen en uiterlijk. Sporters werden met regelmaat gewogen (soms meerdere malen per dag), en dat heeft bij een aantal van hen geleid tot eetstoornissen.

Er is pas relatief recent een doorleefd besef dat dit soort methodes niet voldoen aan eisen zoals in gedragscodes geformuleerd en dat ze moeten worden aangemerkt als grensoverschrijdend gedrag. Aan incidentele klachten is in het verleden onvoldoende aandacht besteed, waardoor mogelijk ook onvoldoende signalen zijn opgepikt om verantwoordelijken aan te spreken op hun gedrag. Wel is duidelijk dat de gehanteerde trainingsmethodes bij aantal oud-topsporters heeft geleid tot trauma's.

De adviescommissie acht het van belang te benadrukken dat zij heeft gekeken naar een tegemoetkoming en niet naar een schadevergoeding. Een schadevergoeding betreft compensatie voor de geleden schade. Een tegemoetkoming betreft hier een bijdrage aan de erkenning van het leed dat is aangedaan. Het rapport, het gesprek dat is gevoerd met zowel onderzoekers als ook de sportpsychologen, maakt het voor de adviescommissie duidelijk dat er sprake is van leed bij een groep oud-sporters in de gymnsport die deelnamen aan de hoogste (inter)nationale competities en die vanaf zeer jonge leeftijd (ongeveer 12) langdurig onderworpen zijn geweest aan een situatie van (meer dan) dertig trainingsuren per week. Dit heeft een enorme impact gehad op de ontwikkeling van de identiteit van deze oud-sporters

Het heeft de adviescommissie ook inzicht verschaft in de grote variëteit in trauma's die sporters hebben opgelopen en ook dat een aantal hier tot op de dag van vandaag nog heel veel last van heeft en misschien wel de rest van hun leven. In veel gevallen is er ook sprake van multi-problematiek, waarbij oud-sporters last hebben van eetstoornissen, fysieke pijn door overbelasting en psychisch schade. Erkenning van het leed dat is aangedaan is voor velen belangrijk om weer verder te kunnen en een tegemoetkoming draagt bij aan deze erkenning.

Daarnaast maken het rapport en de gevoerde gesprekken duidelijk dat goede nazorg en hulp voor deze groep ingewikkeld is en niet altijd vergoed wordt. De adviescommissie leest in de beleidsreactie van de Minister op het rapport, dat er bij Slachtofferhulp Nederland een speciaal loket komt voor sporters die nazorg nodig hebben en dat er bij het UMCG een speciaal traject voor traumabehandeling voor deze oud-sporters komt. Dit zijn goede stappen om het tot het benodigde maatwerk te komen, waar de sporters behoefte aan hebben. Toch zal ook dit niet voor iedereen toereikend zijn. Een aantal sporters heeft mogelijk behoefte aan een alternatieve behandeling die niet vergoed wordt. Daarnaast is er ook een groep die verder is in zijn of haar verwerking en weer graag de arbeidsmarkt op wil, maar hiervoor niet de juiste opleiding heeft. Per sporter zijn er ongetwijfeld nog diverse andere wensen.

Gelet op die bevinding van die trauma's, in combinatie met het gesignaleerde patroon van grensoverschrijdend gedrag in de training van topsporters in de gymnsport, adviseert de commissie om aanbeveling uit het rapport op te volgen en een tegemoetkoming aan te bieden aan oud-topsporters die slachtoffer zijn geworden van thans alom niet meer geaccepteerde trainingsmethoden en de daarbij gehanteerde bejegening. Die vergoeding staat los van eventuele schadevergoeding voor kosten die ten gevolge van grensoverschrijdend gedrag zijn geleden door oud-sporters en waarvoor zij niet zijn verzekerd.

De adviescommissie hecht er ook aan te melden dat voor een aantal oud sporters de geadviseerde financiële tegemoetkoming en de hoogte ervan als onvoldoende zal worden beschouwd voor de erkenning van het leed. Niettemin is de adviescommissie van mening dat dit voor een groot aantal een belangrijke stap kan zijn in hun verwerking en de erkenning in wat hun is aangedaan. Naast een tegemoetkoming hebben slachtoffers behoefte aan expliciete excuses vanuit de sport. Ze hebben er behoefte aan dat KNGU, expliciet benoemt wat verkeerd is gedaan en dat ze daarvoor excuses aanbieden. Van NOC*NSF wordt gevraagd explicieter uit te spreken dat hetgeen in de gymnsport heeft plaats gevonden niet gerechtvaardigd was. Het gaat in topsport niet alleen om presteren en medailles, maar vooral om veilig en met plezier topsport bedrijven en de ontwikkeling van het talent en mens in al haar facetten. Ook NOC*NSF wordt gevraagd naar haar rol te kijken in het verleden en in eerlijkheid melding te maken waar ook zij in gebreke is gebleven met betrekking tot de gymnsport en hiervoor excuses te maken. In dat kader kan worden gewezen op rapporten die al lang geleden beschikbaar waren over grensoverschrijdend gedrag en waar onvoldoende mee is gebeurd. Tot slot benadrukt de adviescommissie dat het van groot belang is dat de goede nazorg snel beschikbaar komt.

2. Vanuit welke achtergrond dan wel argumentatie zou zo'n tegemoetkoming gerechtvaardigd zijn en welke organisatie of instantie zou verantwoordelijk dienen te zijn voor het realiseren van die tegemoetkoming?

Voor de argumentatie t.a.v. de tegemoetkoming verwijst de adviescommissie naar het antwoord op vraag 1. Voor wat betreft de verantwoordelijkheid van het realiseren van de tegemoetkoming adviseert de adviescommissie om deze op afstand van de sport te beleggen bij een organisatie die kennis en ervaring heeft met uitvoering van vergelijkbare regelingen. De adviescommissie heeft gesproken met Slachtofferhulp Nederland (SHN) en Schadefonds Geweldsmisdrijven en heeft er vertrouwen in dat dergelijke organisaties een dergelijke regeling goed zouden kunnen uitvoeren, mits zij heldere kaders mee krijgen.

Slachtoffers hebben benadrukt dat het van groot belang is dat ze voor ondersteuning, nazorg en de regeling niet te maken krijgen met verschillende loketten. Omdat SHN ook al een rol speelt in de nazorg adviseert de commissie SHN ook een rol te geven in deze regeling, zeker ook gelet de grote ervaring die ze daar al in hebben. Binnen SHN is het vervolgens prettig als slachtoffers van begin of aan te maken hebben met 1 aanspreekpunt (casemanager) die hun situatie kent en hen door het hele traject heen helpt.

Als wordt besloten tot het mogelijk maken van een tegemoetkomingsregeling dan is het cruciaal de adviserende en uitvoerende partijen bij het ontwerp van de regeling te betrekken. In het verleden hebben SHN en Schadefonds Geweldsmisdrijven ook samen regelingen vorm gegeven en zij hebben daarin veel ervaring en vullen elkaar aan in de dienstverlening. De adviescommissie adviseert dat deze organisaties dan ook zorgen voor een specifieke financiële bijsluiter met informatie over mogelijke impact van deze regeling

op uitkeringen of toeslagen. Dit om te voorkomen dat slachtoffers door de tegemoetkoming onverwacht gekort worden.

3. Op welke wijze en met welke criteria zou je tot de selectie kunnen komen welke oud-sporters (dan) voor die tegemoetkoming in aanmerking zouden kunnen komen?

Slachtoffers hebben aan onderzoekers van Verinorm aangegeven dat zij met name de trainingsintensiteit als bepalende factor zien alsmede de ernst van de psychische/fysieke gevolgen van het grensoverschrijdende gedrag. Als onderbouwing kan bijvoorbeeld gevraagd worden (middels een eigen verklaring) of professionele hulp is gezocht. Als randvoorwaarde geeft de adviescommissie mee dat bij de aanvraag de mogelijkheid zal moeten bestaan om 'het verhaal' te vertellen.

Uit het rapport zelf zijn al diverse criteria af te leiden te weten:

- Sporters die deelnamen aan de hoogste (inter)nationale competities (EK/WK/OS/EYOF/World Games en (andere) officiële interlandwedstrijden, waaronder ook wedstrijden voor de jeugd)
- Langdurig onderworpen (ongeveer tussen 3 en 5 jaar), vanaf zeer jonge leeftijd (ongeveer 12 jaar) aan trainingsbelasting van minimaal 30 uur in de week. Sporters zijn vanaf zeer jonge leeftijd al geselecteerd (7 à 8 jaar) en trainen vanaf die leeftijd ook vaak al 20 uur.

Daarnaast kan worden gedacht aan mogelijkerwijs aanvullende criteria als:

- Is sprake geweest van grensoverschrijdend gedrag in één van de regionale trainingscentra met een gesloten karakter?
- Het grensoverschrijdend gedrag had een langdurig en systematisch karakter
- De omstandigheid dat er getraind is onder een trainer waarnaar een tuchtrechtelijke procedure loopt of heeft gelopen.
- Heeft de ex-sporter zich gemeld?

Bovenstaande criteria zijn niet bedoeld als cumulatieve criteria, maar als mogelijkheden om eenvoudig te toetsen. De adviescommissie adviseert de criteria met de uiteindelijk uitvoeringsorganisatie van de regeling nader te bespreken, met als uitgangspunten ruimhartigheid en eenvoud. Ook adviseert ze daarbij de uiteindelijke procedure zo eenvoudig mogelijk te maken voor de betreffende oud-sporters en gedurende een van tevoren vast te stellen periode open te stellen. Deze periode dient lang genoeg te zijn, zodat iedereen hier kennis van heeft kunnen nemen, maar ook dat slachtoffers voldoende tijd hebben om deze stap te durven zetten. De uiteindelijke exacte periode dient te worden afgestemd met de uitvoeringsorganisatie die op basis van hun eigen ervaringen hier ook nog advies in kunnen geven. Op basis van gesprekken die zijn gevoerd met trauma deskundigen acht de adviescommissie het van belang om aan te geven dat het niet wenselijk en ook niet haalbaar is het trauma/schade mee te nemen als criteria. Tot slot adviseert de adviescommissie een hardheidsclausule in te bouwen voor gevallen die niet vallen onder de letter van de regeling maar waar aannemelijk is geworden dat toch sprake is geweest van een schrijnende situatie die ook een tegemoetkoming rechtvaardigt.

4. Dient onderzocht te worden of deze groep verbreed zou moeten worden?

Naar aanleiding van het gesprek met de onderzoekers ziet de adviescommissie op dit moment geen aanleiding om onderzoek te doen naar mogelijke verbreding. In het antwoord op vraag 1 is aangegeven waarom juist voor deze groep een vergoeding is gerechtvaardigd. Bovendien kan een goede hardheidsclausule ervoor zorgen dat schrijnende gevallen mogelijk toch in aanmerking komen voor een vergoeding.

5. Wat zou de hoogte moeten zijn van een dergelijke tegemoetkoming?

Een mogelijke regeling beoogt een financiële tegemoetkoming te geven als erkenning voor het leed dat slachtoffers is aangedaan. Het is geen compensatie van kosten of schade voortkomend uit het toegebrachte leed. Wij hebben ons bij het advies laten leiden door ervaringen bij eerdere regelingen, die mede zijn ontworpen met inbreng van wensen en ideeën van slachtoffers en ervaringsdeskundigen. Dit heeft onder meer geleid tot de keuze in het advies voor een regeling van een financiële tegemoetkoming waarbij de procedure en bewijslast eenvoudig zijn en waarbij één bedrag wordt toegekend. Juist om discussies en teleurstelling over het classificeren van de ernst van het ondergane leed te vermijden. Deze keuze wordt ondersteund door de uitkomsten van de evaluatie van de regelingen in het kader van de Commissie Samson. Uit die evaluatie is gebleken dat de hoge bewijslast helaas voor veel afwijzingen en secundaire victimisatie heeft gezorgd.

De adviescommissie adviseert een bedrag uit te keren dat vergelijkbaar is met bedragen die het Schadefonds Geweldsmisdrijven uitkeert voor psychisch letsel bij stelselmatig huiselijk geweld. Dit bedrag is ook gelijk aan het hoogste bedrag van de regeling die naar aanleiding van het tweede rapport van de commissie Deetman is getroffen voor slachtoffers van geweld in de Rooms Katholieke Kerk en de meisjes van de Goede Herder. Wij adviseren om die reden één bedrag voor alle slachtoffers van € 5.000,- als erkenning voor het leed. De adviescommissie adviseert om geen nadere voorwaarden te stellen aan de besteding van de tegemoetkoming

Naast het bedrag voor de tegemoetkoming adviseert de adviescommissie het bestuur om ook een budget te reserveren voor ondersteuning van slachtoffers bij aanvragen van de financiële tegemoetkoming evenals een budget voor uitvoering van de regeling door een onafhankelijke organisatie.

Het is ook van groot belang een bedrag te reserveren voor ondersteuning bij het opschrijven van een "slachtoffernarrative" voor slachtoffers die dat willen. In gesprek met Slachtofferhulp Nederland evenals Schadefonds Geweldsmisdrijven is het de adviescommissie duidelijk geworden dat het opschrijven van een zogenaamd "slachtoffernarrative" aan de hand van een interview een belangrijke vorm van erkenning is voor slachtoffers. In een dergelijk interview wordt gevraagd naar (een stuk van) iemands levensverhaal, verteld door de lens van hun slachtofferschap. Het zo delen en met ondersteuning vastleggen van de slachtofferervaringen is bedoeld om cliënten de mogelijkheid te geven in alle volledigheid gehoord te worden en ze mogelijk te ondersteunen bij het creëren van persoonlijk overzicht. Juridisch heeft het geen gevolgen. Er wordt tijdens het interviewen en het opstellen van het verslag niet aan waarheidsvinding gedaan. Uit eerder geboden dienstverlening (t.b.v. misstanden in de jeugdzorg) meldt SHN het volgende: Cliënten geven aan dat het kunnen vertellen van hun verhaal zonder het gevoel te krijgen dat ze worden beoordeeld, betwijfeld of afgewezen, een goede ervaring voor hen is. Er wordt over gesproken als een bevestiging en een stukje erkenning en respect.

6. Wie zou deze tegemoetkoming moeten financieren en dient NOC*NSF hier een bijdrage aan te leveren? Zo ja, in welke mate?

De adviescommissie is van mening dat de KNGU zelf een bijdrage zou moeten leveren aan een dergelijke regeling. De KNGU heeft zelf ook erkend hier verantwoordelijkheid voor te dragen. Dit blijkt ook uit de reactie van de voorzitter van de KNGU, Monique Kempff, op het rapport

"De KNGU heeft niet altijd gedaan wat van haar mocht worden verwacht".

"Het rapport is scherp: signalen over grensoverschrijdend gedrag zijn te lang genegeerd. Daarmee heeft de KNGU oud-sporters tekortgedaan"

"Ik vind dat wij de verplichting hebben om alles te doen wat binnen onze mogelijkheden ligt."

De adviescommissie realiseert zich dat dit voor de KNGU, mede ook door alle extra activiteiten die zij onderneemt om de aanbevelingen uit het rapport op te volgen, geen eenvoudige opgave zal zijn om dit uit haar eigen begroting te financieren. Het ligt niet binnen de mogelijkheden van de KNGU om een dergelijke regeling volledig zelf te financieren. Om te voorkomen dat de tegemoetkomingsregeling tot gevolg heeft dat de KNGU onvoldoende middelen heeft om van preventie bij haar verenigingen werk te maken adviseert de commissie zowel NOC*NSF als het Ministerie van VWS een bijdrage te leveren aan een tegemoetkoming. Beide organisaties hebben een verantwoordelijkheid in de sportsector en hebben in diverse documenten de ambitie uitgesproken om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en goede nazorg mogelijk te maken.

De exacte verdeling wie, wat moet bijdragen zou onderwerp van gesprek moeten zijn tussen de 3 genoemde organisaties. Het is daarbij van belang aan de voorkant een totaal plaatje te schetsen van alle kosten, dus ook de kosten voor advisering en uitvoering van de regeling evenals het faciliteren voor een slachtoffernarrative. Voor beide zaken heeft de adviescommissie inschatting laten maken door de betreffende organisatie welke separaat beschikbaar zijn voor het bestuur.

De adviescommissie adviseert de bovengenoemde partijen niet te lang te discussiëren over wie wat moet betalen gezien alle slachtoffers enorm gebaat zijn bij snelheid. Het organiseren van de uitvoering van een regeling dient ook zorgvuldig te gebeuren en kost ook enige tijd. Het zou goed zijn als die opdracht zo spoedig mogelijk verstrekt wordt.

7. Zijn er andere aspecten t.a.v. deze aanbeveling waar de adviescommissie ons nog op wil wijzen?

De adviescommissie adviseert het bestuur van NOC*NSF werk te maken van de [visie sport en integriteit](#) welke is aangenomen in Algemene Vergadering van 17 mei 2021. Het is van groot belang de politiek, overheid, maar ook de eigen leden te overtuigen dat extra structurele investeringen noodzakelijk zijn. De adviescommissie vraagt daarbij specifiek aandacht voor de volgende elementen uit de visie, omdat zij van mening is dat daarmee toekomstig grensoverschrijdend gedrag ten dele kan worden voorkomen en beter kan worden aangepakt wanneer het zich voordoet:

- Verdere professionalisering van trainers en coaches in de sport. Het is cruciaal dat veel meer trainers en coaches in de sport een opleiding hebben gevolgd en dat hierin in de basis aandacht is voor pedagogische vaardigheden en het voorkomen en herkennen van grensoverschrijdend gedrag. Dit kan veel toekomstig leed voorkomen en maakt het bovendien voor alle jeugd leuker om te sporten.

- Integrale voorlichting aan topsporters over integriteit waar het weerbaar maken van sporters tegen grensoverschrijdend gedrag een element is wat wordt meegenomen.
- In het huidige proces van melden en handhaven zitten veel verschillende stappen. Nu vervullen CVSN, ISR, sportbonden en Dopingautoriteit daar diverse functies en rollen in. Deze partijen gaan (met begeleiding van externe expertise) verkennen hoe dit proces beter kan verlopen en deze keten optimaal kan worden ingericht. Belangrijke elementen zijn: borgen van onafhankelijkheid en scheiding der machten, creëren van professionele organisaties en processen met voldoende kwaliteit en capaciteit voor bedrijfsvoering (ict/databeheer, casemanagement, privacy, juridisch), en betrouwbaarheid richting stakeholders, sporters en samenleving.
- Het verder professionaliseren van het ISR, waardoor zij beter in staat is procedures zorgvuldig en in een korter tijdsbestek te realiseren. Uitbreiding van de capaciteit is hiertoe noodzakelijk. Slachtoffers geven aan dat alle procedures gericht zijn op enkelvoudige incidenten of misstanden. Deze aanpak werkt niet goed bij grensoverschrijdend gedrag zoals in de gymnsport, waar het juist gaat om langjarige en systematische vernedering. Dat bewijst je niet met een incident dat vergt mogelijk een heel andere aanpak. Het is goed om dit in het proces van professionaliseren te verkennen en mee te nemen. Daarnaast is het van belang om in de sport te verkennen in welke mate en welke vormen van grensoverschrijdend gedrag strafbaar zouden moeten zijn middels het tuchtrecht en of deze zouden moeten worden toegevoegd aan de blauwdruk seksuele intimidatie en misbruik, welke verplicht is voor sportbonden. De adviescommissie adviseert hier ook nadrukkelijk te verkennen welke alternatieven er zijn voor een tuchtrechtelijk proces over grensoverschrijdend gedrag gezien de enorme belasting die dergelijke processen vormt voor alle betrokkenen. In het verkennen van deze alternatieven adviseert de commissie hierbij de ervaringen van oud sporters mee te nemen die zich slachtoffer voelen van grensoverschrijdend gedrag.
- Het realiseren van een prikkel en hulp richting verenigingen om aan de slag te gaan met preventieve maatregelen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en positieve sportcultuur te stimuleren.

Tot slot adviseert de commissie het CVSN om andere vormen van grensoverschrijdend gedrag uitgebreider en explicieter te benoemen op de website, maar ook in de communicatie. Op dit moment gaat veel van de informatie en de voorbeelden over seksuele intimidatie en misbruik en niet zozeer over andere vormen van grensoverschrijdend zoals intimidatie en machtsmisbruik. Doordat slachtoffers zich niet herkennen in hetgeen geschetst wordt in de communicatie en op de website vormt dit voor een aantal van hen een drempel om contact op te nemen.